

MINNEORD

Professor emeritus, dr.odont. Kjell Bjorvatn, gikk bort 1. oktober 2023. Kjell Bjorvatn var født i Herefoss og vokste opp på Birkeland i Agder. Han fikk sin cand. odont.-eksamen ved Universitetet i Oslo i 1959, og ble etter hvert spesialist både i barnetannpleie og kjeveortopedi.

Etter endt grunnutdannelse drev Kjell Bjorvatn privatpraksis i Molde, og i en periode var han tannlege i N'gaoundéré i Kamerun, knyttet til Det norske misjonsselskap. Han ble dr.odont. i 1985, og i perioden 1966 til 2003 hadde han ulike stillinger ved Det odontologiske fakultet, Universitetet i Bergen (UiB). Her var han blant annet dekan fra 1999 til 2002. Fra 2003 og ut 2005 var han aktiv som professor emeritus.

Kjell var under hele sin ansettelsestid ved Det odontologiske fakultet en engasjert og kunnskapsrik kliniker, underviser og forsker. Han veiledet flere doktorgradskandidater, der de fleste kom fra ulike land i Øst-Afrika – blant annet Etiopia, Tanzania og Uganda. Hovedinteressen var fluor og dens virkning på den orale og generelle helsen. Fluor som finnes i drikkevann og ulike matvarer, er mest kjent for å ha en forebyggende effekt på utvikling av karies, og er også et stoff som i store mengder kan gjøre skade på tenner og skjelettet. Og det var helst skadevirkningen av fluoreksposering Kjell var interessert i. Han kartla fluorkonsentrasjon i drikkevann via analyse av utallige vannprøver både i Norge og internasjonalt. Målsettingen var å redusere konsentrasjoner av fluor der disse var for høye. I kombinasjon med internasjonalt arbeid var han interessert i steder med svært høye fluorkonsentrasjoner – som for eksempel i Rift Valley, en vulkansk grøft som strekker seg gjennom flere østafrikanske land. Her kan en finne fluorkonsentrasjoner i drikkevannet som ligger nær den grense som er giftig for mennesker. Dette ville Bjorvatn gjøre noe med, og forskningen dreide seg ofte om å

Foto: Privat.

Kjell Bjorvatn 1933–2023

utprøve ulike rensemetoder for å redusere fluorkonsentrasjonen i drikkevannet. Han hadde en tanke om at reint vann er en rettighet for alle mennesker.

For mange av sine kolleger og studenter var Kjell Bjorvatn ikke bare en inspirerende veileder og engasjert forsker – han var også en morsom og kunnskapsrik reiseleder. Mange av oss fikk gleden av å følge ham på ekspedisjoner til østafrikanske land, der en fikk lære om store skadevirkninger som høye fluorkonsentrasjoner har i befolkningen. På denne måten, men også på mange andre, inspirerte Kjell til interesse for forskning på globale helseproblemer generelt, langt utover det som hadde med fluorproblematikken å gjøre.

Kjell Bjorvatn var også forfatter av to bøker. Den ene er skrevet for barn og har tittelen «Tenner», og sammen med sine søsken har han skrevet boken «Men månen kan de ikke blende», om å vokse opp som barn i krigstid. Og han bekreftet sin interesse for lyrikk ved å innlede hvert møte i fakultetsstyret med et dikt, gjerne skrevet av ham selv. Diktene var

gjærne knyttet til en aktuell sak eller problemstilling som skulle tas opp i fakultetsstyret, eller de handlet om hverdagslige hendelser, som diktet som er gjengitt nedenfor.

Kjell Bjorvatn har alltid vært engasjert i frivillig arbeid, menighet og misjon. Da han gikk av med pensjon som 70-åring, flyttet han tilbake til sine hjemtrakter i Lillesand, der han tilbrakte tiden frem til han døde. Han hadde ikke en eneste sykefraværsdag i alle de årene han var ansatt ved UiB.

Takk for alt du har bidratt med i ditt virke ved Universitetet i Bergen, og ikke minst for alt du lærte oss, både faglig og om livet ellers. Våre tanker går til familien som har mistet en kjær ektemann, far, bestefar og oldefar.

Oppladning

(en sen mandags ettermiddag)

Noen ganger lar jeg
penn og hånd få drive
jeg vet ikke hva de vil
og hva de akter å skrive...
så står det
på min kladdeblokk
en rad med kruseduller...
samvittigheten roper STOPP!
her sitter du, din rotekopp
på statens lønn og tuller!
-----
visst er det
tull å ta seg tid
til ting som ikke teller,
men hjernens trøtte batteri
kan bruke tull som
energi
for sine tomme celler!

Kjell Bjorvatn

På vegne av UiB:

Anne Christine Johannessen
Anne N. Åstrøm
Asgeir Bårdsen